

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o problematiki brezdomstva (mnenje na lastno pobudo)

(2012/C 24/07)

Poročevalec: g. LUCAN

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 20. januarja 2011 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Problematika brezdomstva.

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 28. septembra 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 475. plenarnem zasedanju 26. in 27. oktobra 2011 (seja z dne 27. oktobra) s 98 glasovi za in 6 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Odbor je oblikoval naslednja priporočila:

1.1.1 Evropska unija bi morala nameniti iskanju rešitev za pojav brezdomstva precej več sredstev iz strukturnih skladov (predvsem ESS in ESRR), sploh za izgradnjo objektov za trajno namestitvev.

1.1.2 Evropska unija in države članice bi morale svoje politike boja proti brezdomstvu utemeljiti na načelu popolnega spoštovanja človekovih pravic, med katerimi je tudi pravica do cenovno dostopnega in ustreznega bivališča. EESO meni, da brezdomstvo ne nastane samodejno, ampak je posledica političnih in ekonomskih odločitev. Zaradi krize, s katero se sooča EU, je treba takoj začeti obravnavati vprašanje porazdelitve bogastva v okviru področja vključujoče rasti strategije Evropa 2020.

1.1.3 Evropski pravni okvir za izvajanje ambiciozne politike na področju socialnih stanovanj že obstaja (pogodbe, listine, mednarodni dokumenti). Poleg tega bi lahko EU usklajevala prizadevanja za spodbujanje držav članic k ratifikaciji spremenjene Evropske socialne listine⁽¹⁾. Evropska komisija, Evropski parlament in Agencija Evropske unije za temeljne pravice bi morali pripraviti letno poročilo z oceno izvajanja člena 34 Listine EU o temeljnih pravicah v državah članicah, in sicer v delu, ki govori o pravici do pomoči pri pridobitvi stanovanja.

1.1.4 Eurostat bi moral spodbujati rabo skupnih opredelitev, indeksov in kazalnikov, da bi lažje razumeli kompleksnost in specifičnost brezdomstva na evropski ravni ter uskladili statistične podatke. EESO priporoča, da se za opredelitev brezdomstva v Evropi uporabi evropska tipologija brezdomstva in stanovanjske izključenosti (ETHOS) Evropske federacije nacionalnih organizacij, ki delujejo na področju brezdomstva (FEANTSA).

⁽¹⁾ Spremenjena Evropska socialna listina; Evropska socialna listina Sveta Evrope iz leta 1961, kakor je bila spremenjena s Protokolom iz leta 1995, med temeljnimi socialnimi pravicami navaja pravico do stanovanja. Samo 14 od skupaj 43 držav podpisnic te listine jo je ratificiralo v okviru svoje nacionalne zakonodaje.

1.1.5 Evropska komisija bi morala pripraviti ambiciozno strategijo boja proti brezdomstvu in državam članicam pomagati oblikovati učinkovite nacionalne strategije, kakor je predvideno v smernicah iz skupnega poročila o socialni zaščiti in socialni vključenosti za leto 2010 ter navedeno v priporočilih žirije Evropske konference o soglasju na področju brezdomstva. Obširna stanovanjska politika v Evropi bi lahko bila del obsežnih projektov za ustvarjanje novih delovnih mest in blaginje, kar sta še vedno dva izmed ciljev evropskih pogodb.

1.1.6 Glede na to, da je cilj strategije Evropa 2020 pametna, trajnostna in vključujoča rast, EESO predlaga, da jo EU redno spremlja in politike oblikuje tudi ob upoštevanju razmerja med ceno stanovanj na nepremičninskem trgu in možnostmi, da evropski državljani s svojimi dohodki kupijo ali najamejo stanovanje.

1.1.7 EU bi morala državam članicam pomagati, da bodo v njihovih politikah vključevanja upoštevani naslednji elementi: odprava smrtnih primerov, ki so posledica življenja na ulici; dostojanstvo ljudi; prepletenost dejavnikov; preprečevanje brezdomstva; opolnomočenje in pritegnitev upravičencev s pomočjo socialne/najemne pogodbe; evropski standardi glede stroškovne učinkovitosti v primeru bivališč in socialnih storitev; zagotovitev trajnih namestitev, subvencioniranih bivališč in centrov za preprečevanje brezdomstva v vsakem kraju⁽²⁾; pristop, ki omogoča hiter dostop do trajne namestitve.

1.1.8 Evropska komisija bi morala ustanoviti evropsko agencijo za boj proti brezdomstvu.

1.1.9 Države članice bi morale oblikovati učinkovite protikrizne strategije, ki bi bile osredotočene na optimalno stroškovno učinkovitost, posvetovanje in spodbujanje javno-zasebnih partnerstev ter povečanje stavbnega fonda, saj so se zaradi krize cene nepremičnin močno znižale.

⁽²⁾ V finskem projektu *Bivališče na prvem mestu (Housing first)* se je pokazalo, da je mogoče stroške na osebo, ki prejema pomoč, znižati za 14 000 eurov.

2. Ozadje in splošne ugotovitve v zvezi s problematiko brezdomstva v Evropski uniji

2.1 Brezdomstvo je bilo eno izmed prednostnih področij ukrepanja v sklopu evropskega leta 2010 ⁽³⁾.

2.2 Problematika brezdomstva je bila kot prednostna tema prvič omenjena v skupnem poročilu o socialni zaščiti in socialni vključenosti za leto 2005. Evropska komisija je leta 2007 objavila še študijo o merjenju (obsega) brezdomstva v Evropski uniji ⁽⁴⁾.

2.3 Boj proti tej problematiki je postal prednostna naloga, in sicer predvsem zato, ker je pomemben del strategije EU na področju socialne zaščite in socialne vključenosti.

2.4 Evropska unija s to strategijo (ki je poznana tudi pod imenom odprta metoda koordinacije na socialnem področju) koordinira in spodbuja sprejemanje nacionalnih ukrepov ter pripravo politik za boj proti revščini in socialni izključenosti. Podlaga za to so mehanizem poročanja, skupni kazalniki in dokončni politični sklepi, ki jih po posvetovanju s Svetom ministrov EU sprejme Evropska komisija.

2.5 Evropski parlament je sprejel vrsto pomembnih pobud o brezdomstvu. Zlasti pomembna je pisna izjava o reševanju problematike uličnega brezdomstva, ki je bila sprejeta leta 2008 ⁽⁵⁾. Parlament v tej izjavi poziva Svet, naj potrdi zavezo celotne EU za odpravo uličnega brezdomstva do leta 2015. 6. septembra 2010 je pet evropskih poslancev objavilo novo skupno pisno izjavo različnih strank o potrebi po novi evropski strategiji v zvezi z brezdomstvom, ki je bila sprejeta decembra 2010. EESO meni, da so za doseganje zgoraj navedenih ambicioznih ciljev potrebna sredstva iz strukturnih skladov (ESS in ESRR).

2.6 Ob koncu leta 2009 je mreža neodvisnih strokovnjakov EU s področja socialne vključenosti predstavila poročilo ⁽⁶⁾ o problematiki brezdomstva in stanovanjski izključenosti v državah članicah EU. Poročilo zahteva, da se vprašanje brezdomstva vključi v odprto metodo koordinacije na socialnem področju ter da se okrepi njegov pomen in nadaljuje njegova obravnavna tudi po letu 2010.

2.7 Evropski svet je 17. junija 2010 sprejel novo strategijo Evropa 2020. EU si bo tako prizadevala do leta 2020 odpraviti tveganje revščine in socialne izključenosti za najmanj 20 milijonov ljudi. Predlog Evropske komisije v zvezi z Evropo 2020 predvideva ustanovitev evropske platforme za boj proti revščini,

s katero bi „opredeli[]i in izvaja[]i ukrepe za rešitev specifičnih razmer **posebej izpostavljenih skupin (kot so [...] brezdomci)**“ ⁽⁷⁾.

2.8 Oktobra 2010 je Odbor regij objavil mnenje z naslovom *Boj proti brezdomstvu*, v katerem poudarja, da si mora EU precej bolj prizadevati za reševanje tega problema. Odbor je predlagal tudi širšo uporabo tipologije ETHOS v Evropi, ustanovitev evropske agencije, ki bi koordinirala in podpirala boj proti brezdomstvu, spodbujanje preprečevanja tega pojava in vključitev regij v ta prizadevanja.

2.9 Skupno poročilo Evropske komisije in Sveta o socialni zaščiti in socialni vključenosti za leto 2010 ⁽⁸⁾ poziva države članice, naj pripravijo strategije, ki bodo osredotočene na preprečevanje, iskanje trajnih oblik nastanitve (subvencionirana in trajna bivališča), pristop, ki daje absolutno prednost ureditvi bivališča in vključuje tudi dopolnilne socialne storitve, ter na izboljšanje upravljanja.

2.10 Najpomembnejša priporočila iz leta 2010 v zvezi s problematiko brezdomstva so navedena v sklepnih ugotovitvah konference o soglasju ⁽⁹⁾, ki je bila organizirana ob zaključku evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti (2010) na pobudo Evropske komisije in ob podpori belgijskega predsedstva EU.

2.11 Leta 2011 je Eurostat ⁽¹⁰⁾ objavil poročilo o stanovanjskih razmerah v Evropi v letu 2009 (*Housing Condition in Europe in 2009*), po katerem 30 milijonov državljanov EU trpi pomanjkanje prostora in slabe stanovanjske razmere.

3. Pravica do bivališča

3.1 Brezdomstvo lahko pomeni neposredno kršitev človekovih pravic, navedenih v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah ⁽¹¹⁾.

3.2 Člen 34 te listine določa naslednje: „V boju proti socialni izključenosti in revščini Unija priznava in spoštuje pravico do socialne pomoči in pomoči pri pridobitvi stanovanj, ki naj zagotovita dostojno življenje vsem, ki nimajo zadostnih sredstev [...]“.

3.3 Splošna deklaracija človekovih pravic, ki jo je sprejela Organizacija združenih narodov, zagotavlja pravico do ustreznih življenjskih pogojev, ki vključujejo tudi dostop do stanovanja ter zdravstvenih in socialnih storitev. V skladu s členom 25(1) Deklaracije ima vsakdo „pravico do takšne življenjske ravni, ki zagotavlja njemu in njegovi družini zdrave in blaginjo, vključno s hrano, obleko, stanovanjem, zdravniško oskrbo in potrebnimi socialnimi storitvami“.

⁽⁷⁾ <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lng1=en,sl&lang=&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=509103:cs&page=&hwords=null>.

⁽⁸⁾ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/sl/10/st06/st06500.sl10.pdf>.

⁽⁹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=637&langId=sl&eventId=315&furtherEvents=yes>.

⁽¹⁰⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-SF-11-004.

⁽¹¹⁾ Člen 6 Pogodbe o Evropski uniji: „Unija priznava pravice, svobode in načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah [...], ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi.“

⁽³⁾ www.2010againstopoverty.eu.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2007/study_homelessness_en.pdf.

⁽⁵⁾ Glej priložo.

⁽⁶⁾ <http://www.peer-review-social-inclusion.eu/network-of-independent-experts/2009/homelessness-and-housing-exclusion>.

3.4 Spremenjena socialna listina Sveta Evrope ⁽¹²⁾ v členu 31 določa, da ima vsak državljan pravico do nastanitve, ter pogodbenice poziva, naj „sprejmejo ukrepe, s katerimi: [...] pospešujejo dostop do nastanitve primerne standarda; [...] preprečujejo in zmanjšujejo brezdomstvo z namenom, da bi ga postopno odpravile; [...] vplivajo na ceno nastanitve tako, da bo dostopna tistim brez zadostnih sredstev“.

3.5 Pravica do bivališča je določena v ustavah številnih držav članic EU. Ustrezno bivališče je tako nuja kot tudi pravica. EESO vsem državam članicam predlaga, da vsakomur, ki ima to pravico v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo, pomagajo k dostopu do bivališča. EESO vse države članice in civilno družbo tudi poziva, naj poskrbijo za spremljanje tega procesa. Obstoječe zakonske pravice je podlaga za opredelitev in pripravo učinkovitih politik boja proti brezdomstvu.

4. Socialna izključenost in revščina kot posledici slabih stanovanjskih razmer

4.1 Eurostat ugotavlja ⁽¹³⁾, da v Evropski uniji 30 milijonov državljanov trpi pomanjkanje prostora in slabe stanovanjske razmere. Leta 2009 je 6 % prebivalstva EU bivalo v zelo slabih razmerah, poleg tega pa je 12,2 % prebivalstva živelo v stanovanjih, katerih stroški so bili glede na njihove dohodke visoki.

4.2 Ulično brezdomstvo je najbolj opazna in skrajna oblika revščine ter izključenosti. Vendar lahko problematika brezdomstva obsega tudi vrsto drugih situacij, npr. ljudi, ki bivajo v zasilnih, začasnih ali prehodnih nastanitvenih objektih, ljudi, ki so začasno nastanjeni pri družini/prijateljih, ljudi, ki morajo zapustiti različne tipe institucionalne oskrbe in nimajo bivališča, ljudi, ki jim grozi izselitev, ali ljudi, katerih nastanitev je neprimerna ali negotova.

4.3 Dostop do bivališča ustrezne kakovosti lahko štejejo za osnovno človeško potrebo.

4.4 O slabih stanovanjskih razmerah govorimo, kadar so stanovanja pomanjkljivo opremljena, ocenjujejo pa se glede na stanje nastanitve: poškodovana streha, manjkajoča kopalna kad/tuš in stranišče ali pretemna notranjost.

4.5 Nekatere države članice, ki so se EU pridružile po letu 2004, predvsem Romunija, Poljska, Bolgarija in baltske države, so poročale, da je bil velik del njihovega prebivalstva izpostavljen zelo slabim stanovanjskim razmeram ⁽¹⁴⁾.

4.6 V številnih državah je revščina povezana z visoko ceno stanovanj: 67 % Evropejcev namreč meni, da je cena dostojnega stanovanja občutno previsoka. S tem se strinjajo predvsem na Češkem in Cipru (89 %), pa tudi v Luksemburgu in na Malti (86 %) ter na Slovaškem (84 %).

⁽¹²⁾ Svet Evrope, Serija evropskih pogodb, št. 163 - Evropska socialna listina (spremenjena).

⁽¹³⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-SF-11-004.

⁽¹⁴⁾ Eurobarometer.

4.7 Šestina Evropejcev priznava, da težko plačujejo tekoče stroške v zvezi s stanovanjem ⁽¹⁵⁾. 26 % državljanov EU tudi meni, da dostojno stanovanje v naši družbi stane preveč, pri vprašanju o vzrokih za revščino pa je po mnenju državljanov cena stanovanja na četrtem mestu.

5. Opredelitvi izrazov brezdomec in brezdomstvo

5.1 Na ravni EU ni skupne opredelitve izraza brezdomec, ki bi se uporabljala, ampak med državami članicami obstajajo precejšnje razlike. Brezdomstvo je zapleten in nenehno spreminjajoč se pojav, pri čemer imajo različni posamezniki in skupine različne poti, različni pa so tudi načini, kako se znajdejo v kategoriji brezdomcev in kako izstopijo iz nje.

5.2 Razlikujemo lahko različne vrste in ciljne skupine brezdomcev: npr. samski moški, ki živijo na ulici, otroci in mladostniki, ki živijo na ulici, mladi, odpuščeni iz zavodov za otroke in mladostnike, samohranilke, ki živijo na ulici, osebe z zdravstvenimi težavami, kot sta alkoholizem in odvisnost od drog, osebe s psihičnimi/psihiatričnimi težavami, brezdomni starejši ljudje, družine, ki živijo na ulici, brezdomni pripadniki etničnih manjšin, npr. Romi, ali osebe z nomadskimi načinom življenja, brezdomni priseljenci, brezdomni prosilci za azil (begunci), druga generacija uličnih otrok, katerih starši so brezdomci.

5.3 Federacija FEANTSA je razvila tipologijo brezdomstva in stanovanjske izključenosti, ki jo je poimenovala ETHOS. Po tej tipologiji lahko *imeti dom* pomeni:

— *fizični vidik*: imeti ustrezno bivališče (ali prostor), ki pripada samo posamezniku in njegovi družini;

— *zakonski vidik*: imeti lastniško listino;

— *družbeni vidik*: imeti sposobnost vzdrževati zasebni prostor, v katerem se odvijajo medosebni odnosi.

5.4 Na podlagi te opredelitve je mogoče oblikovati štiri temeljna načela, in sicer *biti brez strehe*, *biti brez stanovanja*, *imeti negotovo namestitev* in *bivati v neprimernem bivališču*, ki jih lahko štejejo za pokazatelje, da posameznik nima doma. Po tipologiji ETHOS se brezdomci torej razvrščajo po njihovih življenjskih razmerah ali vrstah doma. Te konceptualne kategorije so razdeljene v 13 operacionalnih kategorij, ki jih je mogoče uporabiti v sklopu različnih politik, npr. v zvezi s kartiranjem brezdomstva, pa tudi pripravo, spremljanjem in oceno teh politik ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁵⁾ Vir: nova raziskava Eurobarometer o revščini in socialni izključenosti, MEMO/09/480, 27. 10. 2009.

⁽¹⁶⁾ Tipologija ETHOS je na voljo v prilogi poročila. Glej tudi: <http://www.feantsa.org/files/freshstart/Toolkits/Ethos/Leaflet/EN.pdf>.

6. Statistika, indeksi in kazalniki

6.1 V Evropski uniji nacionalni statistični uradi in drugi uradni pripravljavci statističnih podatkov držav članic ne uporabljajo enotne metode zbiranja podatkov o brezdomcih.

6.2 Model ETHOS in njegove konceptualne kategorije je mogoče uporabiti za pripravo statističnih podatkov in zemljevide brezdomstva, oceno potreb upravičencev in lokalnih ali organizacijskih virov ter pripravo, spremljanje in ocenjevanje politik.

6.3 Treba je izvesti študije in raziskave o brezdomstvu v EU, da bi lahko razumeli njegove vzroke in strukturo, zasnovali politike ter usklajevali in izvajali strategije. EESO poziva Eurostat (prek sistema zbiranja podatkov EU-SILC⁽¹⁷⁾) in odgovorne za evropske programe, ki so omogočili financiranje prizadevanj v okviru vključevanja brezdomcev, naj predstavijo oceno za obdobje preteklih pet do deset let in tako omogočijo pregled nad razvojem brezdomstva v Evropi.

7. Dejavniki ranljivosti in tveganja izključitve zaradi brezdomstva – vzročnost

7.1 Vzroki za pojav brezdomstva so pogosto zapleteni in medsebojno povezani. Tovrstni položaj je določen s skupkom sovpadajočih dejavnikov.

7.2 Obstaja več vrst dejavnikov ranljivosti, ki jih je treba upoštevati za preprečevanje in reševanje problematike brezdomstva:

- *strukturni*: dogajanje v gospodarstvu, priseljevanje, državljanstvo, dogajanje na nepremičninskem trgu;
- *institucionalni*: glavne socialne storitve, mehanizmi dodeljevanja pomoči, institucionalni postopki;
- *medosebni*: družinske razmere, stanje odnosov (npr. ločitev);
- *osebni*: invalidnost, izobraževanje, odvisnost, starost, položaj priseljencev;
- *diskriminacija in/ali neobstoja pravnega statusa*: to se lahko nanaša predvsem na priseljence in nekatere etnične manjšine, kot so romske skupnosti.

8. Socialne ali nujne storitve in strategije za dostop do bivališča

8.1 Obstaja več vrst storitev pomoči, ki so na voljo brezdomcem: storitve, ki vključujejo nastanitev, in storitve, ki tega ne vključujejo. Spodbujanje javno-zasebnih partnerstev je ključno za izvajanje strategij, ki omogočajo dostop do bivališča. Prav tako je izrednega pomena zagotoviti razpoložljivost trajnih nastanitvev in nujnih zdravstveno-socialnih storitev kot tudi

spodbujati oblikovanje partnerstev, in sicer predvsem pozimi in poleti, saj v nekaterih državah ob vsakem vročinskem valu ali hudem mrazu določen delež brezdomcev umre na ulici.

8.2 EESO priporoča razširjanje inovativnih modelov in priročnikov z dobrimi praksami na nacionalni in evropski ravni. Na teh ravneh bi se tako spodbujale inovativne in interaktivne metode, pri čemer morajo biti trajne namestitve in ustrezne dopolnilne storitve prva izbira. Odprta metoda koordinacije bi lahko bila zelo koristna pri spodbujanju učinkovitih politik vključevanja brezdomcev.

8.3 EESO priporoča razvoj različnih storitev in spodbujanje minimalnih standardov v zvezi z vsemi socialnimi storitvami, namenjenimi brezdomcem, da bo tako mogoče odgovoriti na raznolikost njihovih potreb:

- neposredni socialni ukrepi: socialna in pravna pomoč pri dostopu do bivališča, začasna nastanitve, socialna stanovanja, mreže pomoči in oskrbe, večnamenska središča;
- specializirane storitve (brezdomci, okuženi z virusom HIV, ali brezdomci s posebnimi potrebami itd.);
- svetovanje, pravno svetovanje in poklicno usposabljanje;
- podjetniško usposabljanje za brezdomce in socialna ekonomija;
- spremljanje in podpora (skupnostna oskrba);
- spodbujevalni ukrepi na področju družine, sociale in kulture ter programi preprečevanja.

8.4 EESO predlaga izvajanje celovitih strategij, ki bi omogočile oblikovanje ustreznih in dopolnilnih storitev na vseh področjih, da bi lahko zadostili vsem potrebam upravičencev, predvsem pa potrebam po socialnih stanovanjih. Po mnenju EESO je treba spodbujati pripravo zakonodaje, po kateri bi morali v vsaki regiji ustanoviti najmanj eno svetovalnico in zasilni namestitveni objekt za brezdomce, katerega velikost bi ustrezala številu brezdomcev, da bi tako preprečili umiranje brezdomcev na ulici. EESO poudarja, da je treba poiskati trajne načine za vključitev prikrajšanih oseb, in sicer z izgradnjo namestitvenih objektov in trajnih bivališč ter vzpostavitev dodatnih socialnih storitev, predvsem zaradi možnosti ohranjanja solidarnostnih vezi znotraj družine (npr. med starši in otroki), in – v okviru možnosti – za ponovno vključitev otrok v družino, če so bili staršem odvzeti zaradi revščine ali težkih življenjskih pogojev.

8.5 EESO priporoča državam članicam, da dajo prednost pripravi srednje- in dolgoročnih strategij preprečevanja.

8.6 Socialnih storitev za brezdomce ne bi smeli sistematično uporabljati kot nadomestilo za nedosledne politične odločitve v zvezi s priseljevanjem ali za neobstoja posebnih služb za obravnavo priseljencev.

⁽¹⁷⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/eu_silc.

9. Posebne ugotovitve

9.1 Življenje brez strehe nad glavo ali bivališča lahko pripelje do degradacije posameznika, diskriminacije na podlagi socialne pripadnosti (prikrajšani skupini) ali občasno celo smrti (zlasti v hladnih mesecih ali v času hude vročine). EESO meni, da brezdomstvo lahko pomeni neposredno kršitev človekovih pravic, navedenih v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (členi 1, 2, 3, 6, 7, 21 in 34) ⁽¹⁸⁾, v spremenjeni Evropski socialni listini in v Mednarodnem paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah.

9.2 Vključevanje brezdomcev v družbo je zapleten in težaven proces. EESO poziva Evropsko komisijo, naj pripravi ambiciozno strategijo, s katero bi državam članicam pomagala s pomočjo učinkovitih nacionalnih strategij izkoreniniti družbeni pojav brezdomstva. Te strategije bi morale biti osredotočene na skupne opredelitve, vzroke, ukrepe in učinke. EESO Evropsko komisijo tudi poziva, naj organizira kampanjo ozaveščanja o brezdomstvu, ki je nujno potrebna. Nadalje priporoča, da se evropske politike in strategije pripravljajo v sodelovanju z organizacijami, ki zagotavljajo socialne storitve, osebami brez bivališča, javnimi organi ter znanstveno in raziskovalno skupnostjo.

9.3 EESO priporoča Komisiji, da države članice v prihodnje spodbuja k namenitvi proračunskih in posebnih sredstev za financiranje ali sofinanciranje programov, namenjenih brezdomcem (predvsem v okviru ESS in ESRR). EESO tudi meni, da bi bilo treba za obdobje 2014–2020 povečati obseg sredstev

strukturnih skladov (ESS in ESRR) in da bi ta pristop moral biti dopolnjujoč. Poleg tega državam članicam priporoča, da v nacionalne operativne programe vključijo strategije o problematiki brezdomstva (v povezavi z Uredbo (ES) št. 1083/2006) in ukrepe za zmanjšanje negativnega vpliva gospodarske krize na dostop do bivališč.

9.4 EESO priporoča spodbujanje evropskih politik, namenjenih omejevanju vsakršnih špekulativnih trendov na nepremičninskem trgu. V okviru analize evropskih in nacionalnih socialnih politik priporoča tudi spremljanje razmerja med mesečno plačo v neto znesku in ceno stanovanj. EESO meni, da mora biti dostop do dostojnega bivališča skladen z razmerjem med mesečnimi plačili (ali najemnino), tj. ceno stanovanja, ki se ji dodajo še dnevni izdatki, in višino plače evropskega državljana v neto znesku.

9.5 EESO opozarja, da se obseg brezdomstva v nekaterih državah vse bolj povečuje. Če je še pred nekaj desetletji ta problematika zadevala samo odrasle, živeče na ulici, je zdaj v številnih evropskih državah dejansko postala bolj raznolika in izrazita: zdaj v vse večjem številu najdemo tudi brezdomke, družine, ki živijo na ulici, brezdomne mlade in otroke, ki živijo na ulici, zaposlene, ki so izgubili svoja bivališča, ker niso mogli vračati posojil, ali zaradi nepremičninske in gospodarske krize, in čedalje več brezdomnih priseljencev ali pripadnikov etničnih manjšin. To, da obstaja že druga generacija otrok, ki živijo na ulici in katerih starši so brezdomci, je očiten in obžalovanja vreden dokaz, da je pojav brezdomstva ponekod ušel nadzoru.

V Bruslju, 27. oktobra 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Evropska unija, 2010, ISBN 978-92-824-2590-9, str. 391–403. Glej tudi točko 3.2 mnenja.